

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ
UNDERSVINGS- OCH KULTURMINISTERIET

Ammatillisen koulutuksen rahoitusuudistus

AMKE-webinaari, 21.3.2024
Opetusneuvos Kari Korhonen

Ammatillisen koulutuksen rahoituksen uudistaminen – keskeiset muutokset ja vaikutukset – tämän hetkinen tilanne

- Valtion talousarvioon sisältyvä ammatillisen koulutuksen määräraha koostuisi vuodesta 2026 alkaen toteumiin perustuvasta laskennallisesta perusrahoituksesta ja harkinnanvaraisesta rahoituksesta.
- Toteumiin perustuvan laskennallisen perusrahoituksen rahoitusosuudet olisivat seuraavat:
 - Toteutuneet opiskelijavuodet 50 % (nykyisin tavoitteelliset opiskelijavuodet 70 %)
 - Tutkinnon osat ja tutkinnot 30 % (nykyisin 20 %)
 - Työllistyminen ja jatko-opiskelu 18 % (nykyisin 7 %)
 - Opiskelijapalaute 1 % (nykyisin 1,5 %)
 - Työelämäpalaute 1 % (nykyisin 1,5 %)
- Toteumatietoina käytettäisiin kahden varainhoitovuotta edeltävän ajanjakson 1.7 – 30.6 tietoja. Esim. vuoden 2026 rahoituksessa ajanjaksojen 1.7.2024 – 30.6.2025 ja 1.7.2023 – 30.6.2024 tietoja
- Kun myös opiskelijavuosien osalta siirryttäisiin täysin toteumiin perustuvaan rahoitukseen, niin epätarkoituksenmukaisen kilpailun välttämiseksi on oltava järjestäjäkohtainen enimmäismäärä, johon saakka rahoitusta voi saada; rajaa tarkistettaisiin määräajoin
- Tämä koskisi maksuttomuuden (ei oppivelvollisten) ulkopuolella olevien opiskelijavuosia, näin, koska kun on oppivelvollisuus, niin tälle kohderyhmälle on velvollisuus myös tarjota koulutusta tarvittavassa laajuudessa, ja toiseksi maksuttomuuden piirissä ollaan vain 20 ikävuoteen saakka, joten tämä kohderyhmän toteutuneiden opiskelijavuosien määrä tulee tätä kautta rajatuksi

Ammatillisen koulutuksen rahoituksen uudistaminen – keskeiset muutokset ja vaikutukset – tämän hetkinen tilanne

- Koko tutkinnoista saisi kaikista tutkinnon osien osaamispisteiden saatavan rahoituksen päälle rahoitusta vain ilman aikaisempaa perusasteen jälkeistä tutkintoa olevista; muutos aikaisempaan, että nykyisin myös ennestään tutkinnon omaavista saa rahoitusta neljänneksen verran ilman aikaisempaa tutkintoa oleviin nähden, ja yo-tutkinnot rinnastetaan ilman perusasteen jälkeistä tutkintoa (tätä varmaan voi arvioida, mutta tämän hetken esitys näin).
- Työllistymisen ja jatko-opiskelun perusteella rahoitusta saisi vain ennen koulutusta ei-työllisinä olleista; muutos aikaisempaan, että nykyisin myös ennestään työllisinä olleista saa rahoitusta puolet ei työllisinä olleisiin nähden (tätä varmaan voi arvioida, mutta tämän hetken esitys näin).
- Rahoitusmallia yksinkertaistettaisiin ja ohjausvaikutusta parannettaisiin karsimalla merkittävästi painotus- ja korotustekijöitä ja niiden kertoimia, sekä keskittämällä jäljelle jäävät kustannusvaikutuksia tasaavat painotus- ja korotustekijät opiskelijavuosirahoitukseen.
- Opiskelijavuosirahoitukseen jäisi tutkintokoulutuksen kustannusryhmät ja valmentavan koulutuksen kustannusryhmä sekä majoituksen (porrastus: majoitus, vaativan erityisen tuen majoitus) ja vaativan erityisen tuen (porrastus: tutkintokoulutus, TUVA, TELMA) korotuskertoimet.

Ammatillisen koulutuksen rahoituksen uudistaminen – keskeiset muutokset ja vaikutukset – tämän hetkinen tilanne

- Rahoitusmallia selkeytettäisiin ja ohjausvaikutusta parannettaisiin poistamalla seuraavat kertoimet:
 - Kustannusryhmäkertoimista poistettaisiin muun ammatillisen koulutuksen (täydentävä ja syventävä) kerroin; tämä koulutus poistuisi
 - Ammatilliseen tehtävään valmistavaa koulutusta, joka valmistaa ansio- ja liikennelentäjän tehtäviin, lennonjohtajan tehtäviin tai kaupunkiraideliikenteen kuljettajien tehtäviin säilyisi osana rahoitusta, mutta rahoitettaisiin harkinnanvaraisena rahoituksena kuten pääosin nytkin
 - Kustannusryhmäkertoimista poistettaisiin opiskeluvalmiuksia tukevien opintojen kerroin
 - Tutkintotyypikerroin ja työvoimakoulutuksen kerroin poistettaisiin
 - Henkilöstökoulutuksen painotuskerroin poistettaisiin; tämä koulutus poistuisi
 - Oppivelvollisuuden korotuskerroin poistettaisiin
 - Vankilaopetuksen korotuskerroin poistettaisiin laskennallisesta perusrahoituksesta ja vankilaopetuksenrahoitus siirrettäisiin osaksi harkinnanvaraista rahoitusta; rahoitus turvattaisiin
 - Erityisen tuen korotuskerroin poistettaisiin (pl. vaativan erityisen tuen kertoimet), hallitusohjelmakirjauksen mukaisesti ammatillisessa koulutuksessa järjestettyä oppimisen tukea uudistetaan, ja nykymuotoinen erityinen tuki poistuisi
 - Aluekerroin poistettaisiin
 - Järjestäjäkohtainen kerroin poistettaisiin
- Yhteistä näille kaikille on se, että ne ovat rahoituksen kokonaisuuden kannalta sangen marginaalisia, pääosin myös yksittäisten järjestäjien kannalta

Ammatillisen koulutuksen rahoituksen uudistaminen – keskeiset muutokset ja vaikutukset – tämän hetkinen tilanne

- Rahoitusmallin muutosten vaikutuksista – tämän hetken simuloinnin pohjalta:
 - *Laskelmiin voi tulla jonkin verran muutoksia, kun työllistyminen ja jatko-opiskelu –mittaria saadaan uudistettua ja siihen saadaan nykyistä mittaria ajantasaisempaa tietoa*
 - Rahoitusta kohdentuisi järjestäjien kesken uudelleen n. 40 milj. €, mikä on 2 % kokonaisrahoituksesta
 - 61 menettäisi rahoitusta yhteensä tuon 40 milj. €, jonka 72 järjestäjää saisi; lisäksi 2 järjestäjää (Fintraffic, SIO), joiden rahoitus lähes kokonaan harkinnanvaraista korotusta, joiden muutosta ei ole mielekästä tarkastella tässä
 - Yli 10 % rahoitusta menettäviä järjestäjiä 14, menetyksen yhteismäärä 8,7 milj.€, ja yli 5 % menettäviä järjestäjiä 28, menetyksen yhteismäärä 25,1 milj.€,
 - Yli 10 % menevän vähennyksen kompensointi näille 14 järjestäjälle tarkoittaisi 3,3 milj. € siirtoa muualta rahoituksesta ja yli 5 % menevän vähennyksen kompensointi näille 28 järjestäjälle tarkoittaisi 10,7 milj. € siirtoa muualta rahoituksesta; käytännössä rahoituksen siirtämistä tulisi jonkin verran enemmän, koska yli 10 % ja 5 % menettävien joukko em. siirron myötä muuttuisi, olisi iteroituva prosessi
 - Maakunnittain vaihteluväli olisi miinus 6,1 % plus 4,3 %, pääosin vaihtelua +- 3 %
 - Maakunnittainen vaihtelu ei selity merkittävästi työllistymisen aluekertoimen poistamisella, vaan syyt muualla; eniten rahoitusta menettävä maakunta menettäisi edelleen 5,8 %, vaikka aluekerroin säilytettäisiinkin, ja toiseksi eniten menettävään aluekertoimen säilyttämisellä ei olisi merkitystä, vähennystä edelleen 4,5 %

Ammatillisen koulutuksen rahoituksen uudistaminen – keskeiset muutokset ja vaikutukset – tämän hetkinen tilanne

- Rahoitusmallin muutosten vaikutuksista – tämän hetken simuloinnin pohjalta (jatkoa):
 - Omistajatyypin mukaisessa tarkastelussa kuntapohjaiset jäisivät 0,53 % plussalle, kuntayhtymät miinukselle 0,06 % ja yksityiset miinukselle 0,17 %
 - Omistajatyypin mukaisessa tarkastelussa oleellinen vaikuttava tekijä on se, saako työllistyminen ja jatko-opiskelutarkastelussa rahoitusta ennen koulutusta työllisinä olleista nykyiseen tapaan vai ei ollenkaan; jos saa nykyiseen tapaan, niin asetelma kääntyy toisin päin, yksityisistä järjestäjistä tulee voittajia ja kuntajärjestäjistä häviäjiä
 - Työllistyminen ja jatko-opiskelu mittarin ja tietopohjan osalta on muistettava, että sitä kehitetään ja ajantasaistetaan, se työ päästään aloittamaan vasta nyt, saatiin juuri tiedot TK:sta ja ensimmäinen tilastoraportti CSC:n toimesta valmiiksi
 - Koulutuksen järjestäjän koon mukaan ei ole selkeää systemaattisuutta; suurimmat (yli 50 milj. rahoitus) olisivat 0,3 % miinuksella ja pienemmit (alle 1 milj. rahoitus) 0,7 % plusalla, eniten menisi plusalle kokoluokassa 30-40 milj. olevat 1,7 % ja eniten miinukselle kokoluokassa 10-20 milj. olevat 1,1 %
 - Järjestäjän kielen mukaan katsottuna kaksikielisten rahoitus nousisi 3,1 %, ruotsinkielisten 2,5 % ja suomenkielisten laskisi 0,2 %

Ammatillisen koulutuksen rahoituksen uudistaminen – keskeiset muutokset ja vaikutukset – tämän hetkinen tilanne

- Rahoituksen suurten vuosittaisten muutosten hallinta:
 - Siirtymäajaksi, esim. kolmeksi vuodeksi, asetettaisiin ylärajat, jonka verran yksittäisen koulutuksen järjestäjän rahoitus voi vähentyä tai kasvaa edelliseen vuoteen verrattuna
 - Vähennyksissä raja voisi ensimmäisenä vuonna olla esim. 5%, seuraavana vuonna 7% ja kolmantena vuonna 10%
 - Vastaavasti vuosittaisen muutoksen yläraja voisi olla koko kolmen vuoden ajan esim. 10%
 - Edellä oleva tarkoittaisi, että kolmessa vuodessa rahoituksen taso voisi laskea enimmillään lähtötasoon nähden 20,5 % ja kasvaa 33,1 %
 - Prosenttirajoja ja siirtymäajan pituutta säätämällä voidaan vaikuttaa siihen, kuinka täysimääräisesti ja pian rahoitusmallin muutosten vaikutukset halutaan panna täytäntöön